MATARÓ 1715.
LA QÜESTIÓ DELS ALLOTJAMENTS MILITARS

No cal pas insistir a ponderar la pesada càrrega que des de mitjan segle XVII afectà moltes poblacions catalanes com a conseqüència dels allotjaments militars, quan els exèrcits del poder central, unes vegades, i les tropes franceses en altres, hi hagueren de sojornar a causa dels conflictes en curs. Els allotjaments de soldats es convertiren en un greu problema i àdhuc en un factor advers per al creixement de determinades poblacions (1). I fou per això que no es parà mai de clamar contra aquesta servitud i de fer tot els possibles per tal d'aconseguir privilegis per a estalviar-se-la. Les gestions fetes per Mataró, per exemple, als més alts nivells dels poders públics per a obtenir l'exempció d'allotjaments a la població, foren una constant dins l'actuació de les seves autoritats municipals.

Durant l'anomenada guerra de Successió (1705-1714) les tropes de l'arxiduc Carles d'Àustria produïren, com és de suposar, transtorns arreu i reviscolaren el problema dels allotjaments (2). Mataró mateix, ultra contribuir amb bagatges, sometents i altres auxilis en favor de les autoritats carolines, va haver de patir també allotjaments de tropes a la ciutat i amb motiu d'això se suscitaren diverses palestres, sobretot quan l'estament privilegiat es refusà de tenir soldats a les seves cases (3). Però una vegada Mataró va haver tornat a l'obediència de Felip V -31 de juliol de 1713- els transtorns es multiplicaren. Cal recordar, primerament, que en aquells moments encara es lluitava a Barcelona, que no s'havia de rendir, com ja és sabut, fins a la memorable data del 14 de setembre de l'any següent, i, segonament, que al poblema de donar allotjament a la tropa que participava en el setge barceloní i que prou maldecaps produïa als mataronins (4), s'hi va sumar el de donar acolliment als nombrosos fugitius barcelonins, sobretot de la classe nobiliària, que passaren a residir momentàniament a la nostra ciutat (5).

A principis de desembre de 1713, José Patiño, l'intendent general del Principat, imposà a Mataró, com a d'altres poblacions, una contribució mensual, per a subvenir les necessitats de la caserna d'hivern de les tropes del setge, durant els mesos de desembre, gener i febrer. Com a compensació, les localitats quedaven exceptuades de donar o pagar res als oficials i soldats que s'hi trobessin de guarnició o de pas, excepte cobert, llenya, llit i mitja rova de palla per al cavall (6). Precisament, el propi Patiño informà a uns síndics de Mataró que res no havien de donar al comandant i altres oficials; que per això ja s'aplicava aquella contribució (7). Mataró va haver de fer un esforç per a liquidar l'impost transitori, i per a aconseguir-ho hagué d'imposar un dret per quartera de blat mòlt als molins i sobre l'entrada de farines a la població, ultra d'arbitrar altres mesures financeres (8).

Durant els mesos següents la càrrega dels allotjaments es degué anar fent molt pesada. Ho diem perquè el 18 d'octubre de 1714 el consell de la ciutat resolgué de nomenar una comissió perquè passés a Barcelona i supliqués al capità general que els la volgués alleugerir, atesa la contingència que hi havia de *desamparar sas casas molts dels moradors de la present ciutat* (9). Hom passava, doncs, un mal moment en aquest aspecte i encara hauria de coincidir amb una nova ordre de Patiño imposant altra vegada la contribució per a l'acasernament de l'hivern que ja tenien en portes (10).

Pel gener de 1715 el mateix Patiño resolgué treure l'hospital militar que hi havia a Mataró, però deixà a cura de la ciutat els malalts que hi restaven. El consell s'adreçà a l'intendent manifestant-li que no podia fer-se càrrec d'aquells malalts i dels que s'esperaven per al guariment del *gallico* (malaltia venèria), pel fet que havia de fer front a la contribució de l'acasernament d'hivern. Per a satisfer-la -afegeixen- havien hagut de fer *otro reparto entre los particulares y cobrarles con assistencia de fusilleros por la dificultad que hay en pagar a vista de hallarse tan cargados de alojamientos dichos particulares* (11). Tanmateix, per cobrar, s'havien d'usar mitjans ben expeditius !.

Respecte a queixes sobre fortes contribucions o sobre els problemes derivats dels allotjaments de soldats a aquells moments, se'n tenien referències més o menys generals, però sense arribar mai al detall de les vexacions o de les violències patides. Ara, però, comptem amb una informació de primera mà que es féu pel març de 1715, amb motiu de l'estada a Mataró del regiment anomenat de la Corona, que és ben eloqüent, i que constitueix precisament el tema d'aquesta comunicació.

Diem d'entrada, que el regiment de la Corona era un dels que havia patit més baixes durant el setge a Barcelona (12). El 19 de març de 1715, M. Deschasse, el seu tinent coronel, s'adreçà als jurats de Mataró demanant-los una fe jurada *en abono del bon tracte tenen los soldats als paisans y lo bé que estan disciplinats dels paisans* [*sic*] (13). Ignorem el motiu pel qual interessava aquesta certificació, però ben segur que es tractaria per a defensar-se d'alguna queixa contra els militars. El consell, malgrat l'evident inferioritat amb què es trobava respecte a aquell tinent coronel, li respongué que abans calia obrir una informació *del molt se troban vexats los particulars de la Ciutat*, a la qual cosa el militar hi accedí amb la condició que es fes *cristianament dita averiguació*. El consell resolgué, doncs, tirar endavant la informació sobre aquelles circumstàncies i de *las demesuradas operacions y desmans que los soldats del dit regiment han usats ab los dits particulars de la present ciutat*, i, a més, acordà trametre una còpia al síndic per a presentar-la al capità general (14).

L'enquesta en qüestió es compon de disset declaracions, prestades davant del secretari escrivà del consell de la ciutat, Segimon Ros. Potser no feren presentar més gent, perquè amb les disset mostres ja fou suficient per a provar d'una manera fefaent les moltes violències que s'estaven patint a Mataró a causa de l'estada del susdit regiment.

Tots els declarants coincideixen a haver estat objecte de tropells de diversa índole, ja sigui amb bastonades, cops de sabre, per part de soldats que tenien allotjats a llurs cases. Alguns manifestaren que havien hagut de deixar habitualment la seva llar per no

poder suportar-ho. Uns altres es queixaren de les vexacions patides, de l'exigència de la tropa a demanar-los que servissin menjar a discreció, i malgrat això, no cessar en la violència. També hi hagué qui es queixà d'agressions sexuals; que de tot hi hagué a Mataró durant l'estada del regiment. Cal dir també, que alguna vegada s'havia fet justícia per part de les autoritats borbòniques, en declarar un compareixent que el soldat autor dels tropells havia estat posat a la presó. La relació dels abusos es faria llarga i per això ens remetem a l'apèndix documental que donem al final amb la transcripció de totes les declaracions jurades.

De fet, els jurats de Mataró obraren amb valentia en voler prendre la informació i presentar-la al capità general. Dos dies després, és a dir, el 21 de març, el mateix tinent coronel demanà al jurat en cap, a la nit, una certificació que acredités que en entrar el regiment a Mataró s'havien posat avisos sobre el que devien donar als soldats; el jurat li respongué que no podia donar-la-hi si abans no es reunia el consell. Al matí següent se li tornà a demanar sota l'amenaça de posar-lo a la presó. Una vegada reunit el consell, el tinent coronel els donà llicència per a deliberar, tot informant-los que en endavant podien reunir-se sempre que volguessin, però que per a prendre informació dels paisans calia que abans li'n donessin avís. L'home devia voler controlar els resultats (15).

Es conserva una còpia d'aquesta darrera certificació, redactada en català. En ella, s'hi expressa que en entrar el regiment de la Corona a la ciutat es col.locaren els avisos impresos als cantons i llocs principals, indicant que només s'havia de donar als soldats foc, llum i llit, i encara s'hi afegeix que no es féu cap crida per considerar que no fer-la *ocasionaria més quietut entre patrons y soldats*, cosa que es presta a diferents interpretacions. Es temien algun avalot popular?. Quant als oficials, hi ha una altra còpia de certificació, mitjançant la qual s'acredita que l'oficialitat del susdit regiment *se sustentan ab son gasto, suministrant-los los patrons ahont respectivament estan allotjats lo gasto de llenya, candelas y roba de servey conforme a la ordenança del Rey* (16).

La qüestió dels allotjaments de tropa a Mataró es devia agreujar poques setmanes més tard, perquè amb data del 15 de maig del mateix any trobem entre els acords del municipi uns apunts per a un memorial que potser s'estava redactant, en els quals es reflecteix la queixa de les quinzenades i altres despeses que havien de suportar, i també de la pesada càrrega dels allotjaments. I se'n dolen molt de tot plegat pel fet d'haver mostrat de bon principi una fidelitat a Felip V, que ara no els era recompensada: *Al pas que esta ciutat*, al.leguen, *se és ab tant conato y antellació esmerada en posar-se baix lo suau y paternal domini de Nostre Rey y Señor*, no podien aconseguir, en canvi, *un condigne consuelo, ans bé el contrari, afliccions, així en la violència dels incesants talls, com en desacatos, soberanias y conflictes originats pels soldats* (17). Al final, demanen un remei urgent per poder aguantar.

Potser com a conseqüència de totes aquestes queixes i gestions, el capità general del Principat, el marquès de Castel Rodrigo, pel desembre següent, donà instruccions al comandant de Mataró, Francisco de Ayala, que ho era també d'un batalló del primer regiment de Toledo, en el sentit que posés els soldats junts, en forma de caserna i no pas allotjats en les cases dels paisans (18). Ayala no estava pas precisament en bones relacions amb el municipi, pel fet que havia muntat una carnisseria amb la qual feia la competència a la del comú (19). Però sabem que el consell trobà unes cases a la Riera,

que oferí per a caserna (20). Ignorem de quines cases es tractava, però és possible que fossin les mateixes que enregistra l'Apeo de l'any 1716, al sector Riera-Sant Pere més alt-Muralla (21), on a partir d'aleshores s'hi emplaçaria l'antiga caserna de Mataró, per donar acolliment a la tropa sempre que hi hauria guarnició militar a la plaça.

Joaquim Llovet

NOTES.

1.- NADAL, Jorge; GIRALT, Emilio. *Ensayo metodológico para el estudio de la población catalana de 1553 a 1717*, dins *Estudios de Historia Moderna*, III. Barcelona 1953, p. 254-258.

2.- VOLTES BOU, Pedro. *Barcelona durante el gobierno del Archiduque Carlos de Austria*, I. Barcelona 1963, p. 149-152.

3.- Arxiu Municipal de Mataró (=AMM), Acords, 31-12-1711, 5-1, 31-5, 22-11-1712, entre d'altres.

4.- Remarquem que paradoxalment una persona com Magí de Vilallonga i Çaportella, que s'havia significat en pro de l'arxiduc, obtingué de José Patiño l'intendent general del Principat l'exempció d'allotjament personal de tropes (Arxiu de la Corona d'Aragó (=ACA), Arxius Notarials, Mataró, núm. 572, 4 d'abril de 1714).

5.- BRUGUERA, Mateo. *Historia del memorable sitio y bloqueo de Barcelona*. Barcelona 1871, p. 357-358. L'estada a Mataró de l'estament noble escapat de Barcelona també portà algunes raons amb les tropes ocupants. En donarem un exemple. Segons declarà davant notari el reverent Andreu Noves, l'1 de setembre de 1713 l'egrègia senyora Maria de Çagarriga, comtessa de Creixell, amb el seu seguici i el noble Armenter d'Iborra, en passar pel carrer de Barcelona, un tinent de cavalleria, assegut al portal d'una casa, portant al cap un capell adornat d'una ploma blanca, digué a mitja veu: *qué condesa de mierda*, i ho repetí, encara, afegint-hi: *Mira qué basquinyas de trapos que lleva*. Noves es girà i li digué: *Cavallero reporte V.M. essa lengua*. Un altre declarant manifestà que el susdit tinent li havia dit que avisés la comtessa perquè volia parlar-li. En ésser al pis de la dama, el militar digué a la senyora: *Lo que vengo a decirle es que es una desvergonzada, que no me ha hecho cortesia*. El declarant explica també que va lamentar-se d'haver deixat passar el tinent, i que un soldat que hi havia allí havia exclamat: *Por vida de Dios cómo es que no havía de dejarle entrar,*

havía de entrar por vida de Dios, que mi teniente es teniente de cavallos y puede entrar en cualquier parte. Tot plegat és una anècdota, si voleu; però aleshores aquests fets foren considerats com a una greu ofensa i prova d'això és que mereixessin l'aixecament de dues actes notarials per a donar-ne fe i constància. (ACA, Arxius Notarials. Mataró, núm. 497, 20-9-1713 i núm. 530, 3-9-1713).

6.- AMM. Acords, 26-12-1713.

7.- AMM. Acords, 7-1-1714. Potser es trobi en relació amb aquest fet, una acta notarial estesa el 3 de gener mateix, mitjançant la qual dos militars donen fe que trobant-se en una habitació del palau de Mataró (Can Baró), oïren que Gabriel Cano, coronel, mariscal de camp, comandant de la costa (que estava en una altra cambra) preguntava al jurat en cap i tres síndics, si quan va arribar a Mataró els havia demanat diners. El jurat en cap i síndics respongueren: No senyor. Igualment els preguntà si liberalment li havien ofert donar-li pel seu plat allò mateix que havien donat al cavaller de Reves. La resposta fou: Sí senyor. Ben segur que Cano necessitava cobrir-se les espatlles amb motiu d'alguna queixa (ACA, Arxius Notarials. Mataró, núm. 531, 3-1-1714).

8.- AMM. Acords, 7-1, 4-2 i 17-3-1714.

9.- AMM. Acords, 18-10-1714.

10.- AMM. Acords, 2-11-1714.

11.- AMM. Acords, 19-1-1715.

12.- BRUGUERA. *Historia del memorable sitio*, II. Barcelona 1872, p. 323.

13.- AMM. Acords, 19-3-1715.

14.- *Ibídem.*

15.- AMM. Acords, 21-3-1715.

16.- *Ibídem.* L'any següent, pel juliol, es disposaria de reial ordre, que al Principat els patrons haurien de donar als oficials: *aposento, cama con sus sábanas, manta para ella y almohada o travesero, la mesa o manteles que tuviera el patrón para comer en ella, jarro para beber, asiento en la chimenea o cozina para calentarse, lugar al fuego y olla para guisar la comida y vela o candil para alumbrarse a las horas regulares* (ACA, Reial Audiència, Papeles de S.E., lligall 2, núm. 53).

17.- AMM. Acords, 15-5-1715.

18.- AMM. Acords, 23-12-1715.

19.- AMM. Acords, 19-12-1715.

20.- AMM. Acords, 24-12-1715.

21.- AMM. *Apeos, Catastro o inventario de las casas del terme y Parroquia de la Ciutat de Mataró. Bisbat de Barcelona*, any 1716, núms. 1169-1173.

✠

DON JOSEPH PATIÑO,

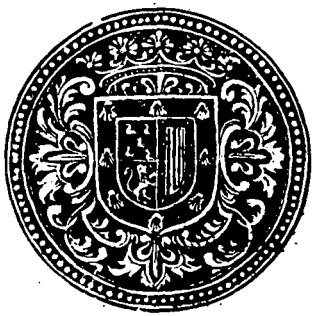
CAVALLERO DEL ORDEN DE ALCANTARA, del Consejo de su Magestad en el Real de las Ordenes, é Intendante de el Exercito, y Principado de Cataluña, &c.

HAVIENDO llegado el tiempo, en que todos los años se alejan, y retiran à Quartel de Invierno las Tropas de el Exercito, que por las ocurrencias del Sitio de Barcelona no puede ey executarse: y siendo preciso, que en una tan grande importancia de el Real Servicio, y del bien de todo el Principado de Cataluña ayuden los Pueblos à la manutencion de el Exercito, se ha resuelto, que las Ciudades, Villas, y Lugares de él, contribuyan en dinero cada mes una porcion proporcionada à la possibilidad, y al gasto de tan grave urgencia, especialmente con la prevencion de que en adelante no tendràn obligacion de dàr cantidad de dinero, viveres, ni cosa alguna, assi à los Oficiales, y Soldados que estuvieren de Guarnicion en las Ciudades, Villas, y demas Lugares de Cataluña, como ni à los que transitaren, sino es tan solo el cubierto, leña, cama, y media arroba de paja al dia por cada cavallo de los efectivos, debaxo de qualquier pretexto, ni aun de Equipages, y Bagages en los transitos. Mandando, como se manda à los Pueblos presenten relacion de todo lo que han gastado, y gastàren del dia de la fecha en adelante con su legitima prueva, para que examinada, y aprobada se les admita, como se les admitirà en quenta de la cantidad que le tocàre à cada Lugar, segun el repartimiento que por aora, y hasta otra orden se haze; y assi *ala Ziudad de Mataro* le toca pagàr en cada mes, empezando à primero *del Corriente de Diziembre Dos mill y ochozientos Reales de ocho y la misma cantidad en cada uno delos dos siguientes hasta fin del Mes de febrero* ——— ———— con la obligacion de havér de llevàr el dinero à ——— en mano de *D.n Josep S.ta Mata Veino de dha Ziudad* de quien deverà tomàr recivo, para evitàr los gastos, y molestias

ARCHIVO MUNICIPAL MATARÓ

de receaudadores à los Pueblos : advirtiendo , que ſino fuere puntual la paga de dicha cantidad , ſerà preciſo valerſe de los medios proporcionados , y eficaces contra los que fueren renitentes en la execucion de eſta Orden ; Por lo que mandamos à los Vegueres, Bayles , Jurados , y demàs Oficiales de las Ciudades , Villas , y Lugares de el Rey , y de qualquier Baron , que imbigilen en la obſervancia , y cumplimiento de lo referido , baxo las miſmas penas, acudiendo menſualmente à hazer el entrego de dicha cantidad, ſin replica , ni dilacion , por lo que importa al Servicio de ſu Mageſtad. Dada en el Campo delante de Barcelona à *Onze* de *Dizembre* de mil ſetecientos y treze.

Circular de Joseph Patiño imposant la contribució de guerra (Arxiu Municipal de Mataró)

APÈNDIX DOCUMENTAL

Havent en lo die denou del present mes de mars del corrent any mil set cents y quinse lo Señor Deschasse tinent coronel del Regiment de la Corona enviat un recado als Iltres. Jurats de la present Ciutat de Mataró peraque fessen una fe jurada en abono del bon tracte tenen los soldats als Paisans y lo bé que estan disciplinats dels oficials. Se respongué per part de la Ciutat que per fer semblant fe se havia de tenir concell, com en efecte se convocà lo mateix die, y fent en ell lo Sr. Jurat en cap relació de la dita petició resolgué lo concell representarse, com així se féu, al dit Sr. Tinent Coronel per medi de dits Sr. Jurat en cap y altres personas de concell, que lo concell estava molt gustós de servir-lo, però que se havia de fer exacta averiguació del molt se troban vexats los particulars de la Ciutat, y responent dit Sr. Tinent coronel que venia bé en que.s fes cristianament dita averiguació, deliberà lo concell se fes aquella. Y així inseguint dita deliberació los dits Sr. Jurats han fet comparèxer en lo dia baix escrit a las personas o moradors de dita Ciutat de Mataró que baix van expressats ab sas relacions juradas en la matexa Ciutat en mà y poder del infrascrit secretari (encara que mòdica part) y són en la manera y sèrie següent.

A 20 de Mars 1715.

Fèlix Renom, treginer, mitjençat jurament diu y refereix que en 10 mes de febrer prop passat tenint un cos de guàrdia en sa casa situada en la present Ciutat de Mataró, carrer dit lo camí real, sent cabo de la dita guarda un sargento, pujà en la nit lo dit sargento dalt de dita casa (lo que no se havia acostumat) estant dit Renom y son sogre Bernat Alonso en lo llit y ohint lo ruido los dos se llevaren y dient-li lo dit Alonso perquè pujava dalt sense altre motiu, arrencà dit sargento de la espasa y ab ella bastonejà als dos fins a rompre la espasa sobre dit Renom y luego lo mateix sargento lligà los brassos al derrera del dit Alonso y per un soldat féu així matex lligar los brassos al dit Renom, tenint-los així lligats per espay de un quart y mig.

Dit die.

Vicens Carbonell, negociant diu y refereix mitjensant jurament que haurà un mes y mitg que motivat dels excessos y descortesias que experimentava en los quatre soldats que tenia allotjats en sa casa fou precisat en haver-ne de donar part a Monsieur Rabi y quant tornà en sa casa li digueren los dits soldats que si tornava a fer semblants quexas fóra molt pitjor lo estrago que ells li farien, que en estar alguns dias a la presó encara que li llevassen un bras quedarien absolts, y dit Carbonell experimentà des de les horas los matexos y pitjors desordes de dits soldats, essent-li estat forsós haver de desemparar diferents vegades ell y sa família sa casa.

Dit die.

Francesch Parés, cirurgià, diu y refereix, mitjensant jurament, que ha un mes que trobant-se ell fora de la present Ciutat, estant sa muller recullida en lo llit, lo soldat que tenia allotjat en sa casa entrà ab violència en son aposento ahont la va molt solicitar dient volia dormir ab ella, y a més de axò en altra ocasió lo mateix soldat donà a ell dit Parés una bursada ab lo fusell y en altra ocasió lo dit soldat tragué de casa a dit Francesch Parés de nits y lo tirà en lo fanch per tres vegadas dislocant-li lo muscle del bras.

Dit die.

Ildefonso Martí, calderer, mitjensant jurament, diu y refereix que en lo mes de Desembre prop passat, a las deu de la nit un sargento y set o vuit soldats lo precisaren a obrir las portas y al entrar luego lo dit sargento li pegà una bofetada y lo obligà en haver de ausentar-se de sa casa y en lo matex temps los dits sargento y soldats se feren donar beure a discreció y li romperen diferents eynes de la cuina y volgueren forsar a sa muller.

Dit die.

Andreu Tarafa, daguer, mitjensant jurament, diu y refereix que ha un mes poch més o menos que un dels quatre soldats que tenia aleshores allotjats en sa casa, treballant dit Tarafa de son ofici, sens dir-li cosa, li pegà un colp de sabre ferint-lo en lo bras esquerra y en altra ocasió altre soldat dels matexos ab lo sabre lo bastonejà, que.l obligà en haver de fugir per la porta falsa y en la matexa ocasió trencà lo matex soldat totas las eynas de servey que tenia dit Tarafa en sa cuina.

Dit die.

Thomàs Febrés, blanquer, mitjensant jurament, diu y refereix que en lo mes de octubre prop passat los dos soldats que tenia allotjats en sa casa lo maltractaren en sa matexa casa, de tal manera que lo hu li tenia lo fusell apuntat en los pits y lo altre lo bofetejà amenassant de matar-lo, y després en altre dia dos soldats del matex regiment lo tiraren per terra en lo carrer, tenint ell en los brassos un fill seu, per lo que fou posat en presó lo soldat, y quant fou fora de ella en una nit lo matex soldat ab quatre o sinch camaradas, se feren donar menjar y beurer en la casa del dit Febrés, a discreció.

Dit die.

Maria Pujades, donsella, mitjensant jurament, diu y refereix, que ahir denou del corrent, a la nit, lo soldat tenen allotjat en sa casa, aprés de haver-li ministrat una ensalada tirà lo such de dita ensalada a un de la casa y movent en lo mateix temps ruhido en la casa tirà per terra dit soldat a la mare de dita Maria y a més de això lo mateix soldat ha bastonejada per tres vegadas diferents a la mare de dita Maria Pujadas.

Dit die.

Margarida Mateu, viuda, diu y refereix, mitjensant jurament, que en lo mes de Desembre prop passat una tropa de soldats de deu o dotse, entre las deu y las onse horas de la nit, li feren obrir las portas ab violència, y entrats dins la casa a bofetadas tiraren dits soldats per terra a la dita Margarida y la cossejaren, y juntament dits soldats donaren un colp a una nora sua, la qual aportava una criatura en los brassos y la feren caurer en terra en presència del Sr. Jurat ters, y aprés quant dit Sr. Jurat fou fora se feren donar dits soldats menjar y beurer a discreció en dita casa.

Dit die.

Maurici Carbonell, guitarrer, mitjensant jurament diu y refereix, que en lo principi del corrent mes de mars, assistint en tot lo que vol de menjar y beurer al soldat que té allotjat en sa casa, lo dit soldat donà una bofetada a un fadrí de sa família y anant lo dit Carbonell a fer-ne quexa al Sr. Tinent Coronel, la sentinella no li permeté entrar, y tornat en sa casa trobà que lo dit soldat havia mogut un gran ruhido a Joan Brunet, vehí seu, com ell ne farà relació. Y a la nit prop passada lo matex soldat donà un colp a una germana de dit Carbonell, donsella, a més de moltas altras impertinències y desmans que ha sufridas del dit soldat rompent-li molta feyna de son ofici, sens abastar per tenir quietut lo que sobre és dit de li ministra.

Dit die.

Joan Brunet, sabater, mitjensant jurament diu y refereix, que en lo principi del present mes lo soldat que està allotjat en la casa de Maurici Carbonell, guitarrer, en dita casa donà a ell dit Brunet ab violència dos colps de puny, ço és lo hu en los llavis dels quals per dita causa tragué molta sanch, y lo altre en la galta esquerra, del qual quedà fora de si y tarat per vuy de la vista.

Dit die.

Teresa Carrau, viuda, mitjensant jurament, diu y refereix que en lo mes de Desembre prop passat, quatre soldats a la nit, li feren obrir ab violència la porta y luego de ser dintre lo hu de dits soldats li posà la espasa en los pits, y un dels altres matexos soldats li pegà una bofetada fent-la caurer per terra, de tal manera que per vuy encara se.n dol, y després en la matexa nit li feren donar menjar y beurer a discreció dits soldats.

Dit die.

Maria Pongem, viuda, mitjensant jurament diu y refereix, que lo soldat que està allotjat en la casa de Maria Albià, que és al costat de la en què habita dita Pongem, per dos diferents vegadas estant dos fillas donsellas de dita Maria Pongem en sa casa treballant de puntas, estant ellas descuidadas, se assentà ab violència dit soldat sobre las espatllas de una de las ditas donsellas tenint fora de las calsas y descubertas las parts desonestas.

Dit die.

Bernat Rius, mestre de carretas, mitjensant jurament diu y refereix que en lo die primer de Janer del corrent any, després de haver lo soldat que està allotjat en la casa ahont dit Rius habita, maltractat al amo y a la mestressa, fent-li dit Bernat representació del mal que havia fet, li donà dit soldat tres bastonadas, ço és una a cada bras y altra en lo cap, ab un mànech de magalla ab las quals trencà lo tal mànech que de present ensenya, quedant dit Rius dels predits colps ferit de forma que estigué tres semmanes sens poder treballar per causa de ditas feridas.

Dit die.

Anna Caramany y Caramany, viuda, mitjensant jurament, diu y refereix que haurà cosa de dos mesos poch més o menos, que dos soldats estan allotjats en sa casa, entre las sis y las set de la nit, després de diferents paraulas li digueren, la prengueren per los brassos y trahent-la de casa fent-la caurer en lo carrer per terra, se l.anportaren un grat tret per lo carrer y ab los clamors que feya dit Anna, isqueren diferents personas y la libraren de aquella apretura; y lo die desset del present mes, a la nit entre las onse y las dotse se introduhiren dos soldats més en sa casa y la maltractaren donant-li una cossa y fent-se donar menjar y beurer a discreció, sens molts altres estragos que ha passats per rahó dels dits allotjaments.

Dit die.

Maria Gràcia Mestres, muller de Joan Mestres, bracer, mitjensant jurament diu y refereix, que en lo mes de Desembre prop passat a la nit se introduhiren en la casa de son marit, dos soldats a més dels que tenian y ab violència tragueren a son marit fora de sa casa, tancant-se dintre ab dita Maria Gràcia y son sogre y ab la clau de la porta trencà un de dits soldats lo cap del sogre de la predita Maria Gràcia, del qual colp isqué molta sanch.

Dit die.

Fèlix Puig, sabater, mitjensant jurament diu y refereix, que en lo mes de desembre prop passat, entre las deu y las onse de la nit, lo soldat que a les hores tenia allotjat en sa casa arribà en dita casa acompañat de tres o quatre altres soldats, estant la muller de dit Puig y son fadrí y aprenent treballant y luego que arribaren lo dit soldat allotjat ab son sabre pegà dos cutxillada en lo puesto ahont estavan treballant ab las quals rompé lo llum ab que quedaren tots en escuras, y seguidament corregué dit soldat ab lo matex sabre desnú derrera de dit aprenent tirant-li dit sabre altra cutxillada de la qual se reparà ab la porta del carrer.

Dit die.

Pere Valls, pagès, mitjensant jurament diu y refereix, que divendres prop passat a quinse del present mes trobant-se ell en casa de Vicens Font de la present Ciutat, en companyia de alguns amichs seus, lo soldat allotjat en dita casa sens tenir paraula alguna arrencà de la espasa y ab dita espasa nua li pegà una bastonada en la espatlla y seguidament li apuntà la matexa espasa en los pits y al mateix temps apartant-se dit Valls y fugint de dita casa lo matex soldat ab dita espasa li donà un colp en lo cap del qual restà malament ferit havent-se-li hagut de donar dos punts per curar-lo.

Dit die.

Joan Peradejordi, calderer, mitjensant jurament diu y refereix que ahir, dia denou del corrent mes de Mars un soldat arribà en sa casa y rahonant-se en dita casa dos de la familia de dit Peradejordi, lo dit soldat arremeté a un dels dos y lo bastonejà sens haver concorregut paraula alguna. Vuy ha tornat lo matex soldat en dita casa del sobredit Joan Peradejordi fent en ella estrago, rompent lo que ha trobat en la exida, y en altres ocasions los soldats li han malmesas diferents einas de cuina.

Dit die.

Maria Illa, viuda, mitjensant jurament, diu y refereix, que vuy al matí havent anat la sua mare a sercar prebre per lo soldat que té en sa casa (lo qual y altres cosas per son sustento ho paga dita Maria y sa mare de sos diners) y son fill estan ocupat en sercar vi per lo matex soldat, lo dit soldat li ha pegat a la dita Maria Illa, una puntada de peu ab la qual li ha fet caurer lo cuxí de fer puntas ab què treballava y li és estat forsós fugir al carrer, y altre soldat que fa camarade ab lo sobredit la ha agafada diferents vegades per voler-la forsar, portant fora de las calsas las parts desonestas, ocasionant-li que en tot est hivern no ha dormit dita Maria en sa casa.

Dit die.

Anna Maria Roca, muller de Antoni Roca, treginer, mitjensant jurament diu y referex, que vuy a las onse horas del matí, lo soldat que està allotjat a casa son marit, ha agafat dit son marit per los cabells y li ha esquinsada la camisa y axí matex li ha donat diferents colps en la cara, dels quals ne ha exit molta abundància de sanch. y havent anat dit Antoni Roca a donar part del que li havia succehit, lo señor Batlle per ordre del Sr. Tinent coronel lo ha posat a la presó ahont se troba.

Dit die.

Sebastià Riera, sabater, mitjensant jurament diu y referex, que lo die set del corrent mes de Mars, viu ell, dit Riera, que un soldat dels que estan allotjats en casa de Francisco Gemmir y Lleonart, espatllà sens contradicció dos o tres cadiras de casa del mateix Gemmir ab lo sabre y seguidament passà en casa de ell dit Riera, ab lo matex sabre nu a las mans y ab ell pegà un colp a un de la família a la esquena, y luego pegà dit soldat altre colp ab dit sabre a la muller de dit Riera, en lo bras esquerra, del qual quedà per molts dias adolorida y seguidament isqué fora en lo carrer y donà ab lo matex sabre altre colp a un paysà y fonch forsa per dos diferents vegadas haver de tancar las portas per no veurer-se ab semblants conflictes.

A més dels sobredits sóm moltíssims les individuos que patexen y han patit grans vexacions, que si algú se escapa de molestias es per ministrar als soldats tenen en sas casas tot lo que.ls demanan y ab tot axò hi ha molts que encara que donen no.s poden escapar de ser molt inquietats, que quant convinga se.n farà llarga y verdadera relació, essent constant que és insuportable lo crescudíssim gasto ocasiona al comú y particulars lo sobredit allotjament.

De orde dels sobredits Iltres. Srs. Jurats de la Ciutat de Mataró enseguint lo deliberat per lo Iltre. Concell de aquella sobre mencionat y calendat he despedit las presents relacions y entrevingut en ellas y en tot lo sobredit, Jo, Sagimon Ros, per auctoritats Apostòlica y Real notari públich de la Ciutat de Mataró, Secretari y escrivà de la casa y Concell de aquella, de què fas fè ab impressió del cello de dita Ciutat apposant mon acostumat Sig+ne.

(ACA, Arxius Notarials. Mataró, lligall sense classificar).